

ēē in hō ad quem hoc ē in superficie terra aut in duratione media: duo priora
concedenda non sunt quia cum lapis ē in hō aquo non dum mutatur, cum vō ē in
hō ad quem iam incipit quiescere: dandum ē igr mutari lapidem in duratioe
medij quā cum sit necnō spū sequitur lapidem in spore & non in instanti muta-
ri per vacuū. //

2°. de hō vacuū in cuius medum sit columna ^{triginta} palmorum descendat
lapis unius palmi prope columnam per ipsum vacuū, hinc sic. lapis ille nō pōt
ēē in eodem instanti sui descensus prope ^{am} partem palmarū illius columnae
et prope decimam, vigesimam & ultimam, alr adaequaret simul multij locis
distantibus inter sese. in eodemq; instanti replet totum illud spatū vacuum
frigida palmorum quod absurdum ē: potius q^o dicat lapidem ēē prope illas
p. l. columnae in alio & alio instanti sui descensus: Sed interquaevis duo
instantia datur spū: q^o descensus ille in spore fit ^{proijciat} Angelus pila & alia rad.
in terra tanta vi ut repercussa ascendat per eandem lineam ad eundem in locū
unde egressa fuit ibiq; declineatur. hinc sic argumentar. vel pila redit ad eundē
redijt locum in eo instanti quo proiecta fuit vel malis, si in eodem sequitur pila
non fuisse mutatam qndōquidem eo dato colligitur ipsam semper fuisse in eodē
loco; si vō in alio instanti cum interquaevis duo instantia datur spū erit pilla
mutata per vacuū in spore & non in instanti. //

Postremo in motu caeli nulla reperitur resistētia. ex p. medijs motus in caeli sit
in spore qz repugnat eandem p. caeli ēē simul in diversis sitibus: q^o pari roe
licet in vacuo nulla sit resistētia. ex p. medijs fiat in motus in spore & nō
in instanti qz repugnat idem mobile ēē in diversis partibus spatij //

Nec vō putandum ē Arōm alr atq; docuimus sensisse cuius mensurā roe fa-
ale intelligitur si prius animaduertimus duplicem ēē roem cur mobile non
possit moueri per aliquod spatium dupli nisi in spore. Alr. a. ē terminorū distan-
tia seu impossibilitas ut arunt, qm s. repugnat idem corpus simul ēē in
hō aquo & in hō ad quem & in locis interiectis. Alr. rad. ē resistētia
medij per quod mobile mouetur ut aeris vel aquae: quare si mobile intra hora
spatium plenum percurrat non consumetur sita hora roe medijs nec sita
roe distantia quae reperitur in spatio sed partim propter resistētia medijs ut quo-
drans hora partim p. distantiam ut reliquis tres quadrantes. //

Hoc igr posito dñ ē Aris roes solum concludere in hōtum si dicatur in motu
locali consummi spū tantū roe medijs resistētis ut fortasse putabant si phli?
aduersus quos

aduersus q^o argumentabatur, Simpliciter t^o non concludere quod quidem non solum propter resisten-
tiam medij consumitur sp^{us} in motu locali sed etiam propter repugnantiam qua
ceritur ex p^o terminoru seu distantia.

Ad i^{am} igitur rationem d^o e^o eandem esse proportionem temporis ad sp^{us} qua e^o spatij
ad spatium, quo ad raritatem et densitatem medij modo loquamur de spore, quod
consumitur r^oe resisten^{tia} medij tantum non aut de toto spore, quod consumitur
tam^o propter resisten^{tia} medij sicut etiam propter distantiam spatij. In repugnantiam q^o
ceritur ex p^o terminoru, quare si mobile consummat horam integram in con-
ficiendo spatium pleno certe cuiusdam longitudinis: r^oe quidem subtiliore tres distantie
quadrantes, unum v^o propter resisten^{tia} medij, tale mobile mouebitur per idem spo-
rium repletum corpore induplo subtiliore, non indimidiatu hora sed in tribus
quadrantibus cum dimidiato. Etenim consumet tres quadrantes propter distantiam
spatij sicut antea consumebat et dimidium unius quadrantis propter resisten^{tia}
medij in duplo minorem quam antea. Itaq^{ue} 4° pars hora qua r^oe medij resis-
ten^{tia} consumebatur e^o qua minui debet sine adem proportione in qua minuitur
resisten^{tia} medij. Ex hoc aut non colligitur mobile per vacuum moueri in instati:
Nam q^o nulla e^o proportio spatij pleni et vacui quo ad resisten^{tia} medij cum
nulla sit summa resisten^{tia} in vacuo, colligitur quidem in vacuo nullum sp^{us}
consummi r^oe resisten^{tia} medij. At v^o q^o in vacuo relinquitur ab ad huc dis-
tancia seu repugnantia ex p^o terminoru deo consumetur in vacuo idem sp^{us}
quo impleno consumebatur r^oe distantie equalis fuerit si v^o huius spatij
distantia equalis fuerit ceteraq^{ue} fuerint paria. //

Ad i^{am} v^o incommo^o quod inferitur in 2° r^oe d^o e^o solum colligi eandem
esse proportionem spatij vacui ad plenum qua e^o sp^{us} ad sp^{us} loquendo de
spatij r^oe distantia et de spore quod r^oe distantie consumitur: id aut quod
in eadem r^oe 2° loco colligebatur d^o e^o nullum esse incommo^o simpliciter lo-
quendo foret aut si mobile solum consumeret sp^{us} in motu locali propter
resisten^{tia} medij tunc enim moueretur per vacuum in instanti in quo non
potest pertransire aliquam p^o spatij pleni. Ad illud deniq^{ue} quod 3°
loco colligebatur neg^o e^o sequela: et ad probatoem d^o e^o eam non con-
cludere nisi ponamus mobile in motu locali solum consumeret sp^{us} propter
resisten^{tia}

resistentiam medij: quod cum non admittamus nō habet rad' ullam vim.
Ad 3^{am} roem. neg. et e' sequella q' ad probationem negm' e' totam causam
cur mobile grauius descendit celerius per plenum e' qm' facilius ac melius
diuidit medium: nam alia etiam rad' e' quā s. maior v' v' motuo. scilicet per-
ducit idem mobile ad ea loco in quibus simul e' nō p' II.

Ad illam deniq' roem quam vltimo addidimus dicitur e' longe aliam e' roem
in illuminatione q' motu locali per vacuū: in motu x. locali per vacuū
vnum idemq' mobile s'm eandem sui partem e' in alio atq' alio loco quod fieri
non p't in vno instanti, q' proinde in motu locali per vacuū ^{temp' temp'}
consumit debeat, at v' in illuminatione nō ita diffunditur lumen per aere
vt s'm eandem sui partem sit in alia atq' alia p' aeris (s' n' ita res haberet
idem accidens de subio in subium transmigraret) sed vt s'm aliam et aliam
sui p' sit in alia atq' alia p' aeris, quare ad Argumentū neg. e' maior s.
ex eo tantum fieri illuminatione in instanti quia nullae e' resistentia exp' s.
subij. medij ue. Nam sit in instanti partim p' illud, partim quia lumen diffun-
ditur per medium s'm aliam atq' aliam sui p'.

De tempore roes Cap. 10.um

Hæc e' 5^a q' p' prima pars huius libri in qua de tempore d' seritur atq'
imprimis in priori parte huius cap. affert Al' nonnullas roes quibus aliquis
poeet probare non e' spū. //

Prima e'. Id quod constat partibus que re ipsa non sunt, re ipsa nō est: sed
spū sic se habet igr nō e' spū. Alim' suadet qm' spū constat p' præterita
qua iam non est q' futura qua non dum e'. //

2^a vt res diuisibiles sit in verum nā. opus e' vt oēs aut nō nulla partes
eius sint sed spū quod e' diuisibile nulla pars oī extat cum alia fuerit.
alia futura sit: q' spū nō e': at v' licet instans spū existat nō tamen e'
pars spū, hinc quia oīs pars integralis mentis sui totum per repetitione
instans v' non mentis spū hinc etiam hinc etiam quia totum constat suis
partibus spū aut non constat instantibus alioquin nō componeretur conti-
nuū.

R

continuum ex indivisibilibus quod lib. 6. de motu probatur esse falsum
Verum haec duo res facile diluuntur, nam ut res permanentes existat oportet
eius partes simul existant, ut autem res successiva dicatur esse id non opus est sed satis
est ut existat huiusmodi corpus ipsius qui sit unius partis initium ac finis alterius quod
in spatio et motu cernere est.

Insuper et ipsum. Probatur autem nec ipsum instans esse, nam si existeret
vel esset unum tantum in toto tempore vel multa, non unum nec multa: quia instans
non existit quod non sit multa probatur quia aut eorum simul, aut successive.
non simul quia nulla duo partes temporis potest esse simul nisi una in altera conti-
neatur ut pars in toto: ut duae horae non possunt esse simul quia una non continetur in
alia, at vero hora praesens simul cum die hodierna: quia missa continetur. Cuiusmodi
unum instans non continetur in alio non possunt duo instantia temporis esse simul, nec
item successive quia succedente posteriore corrumpitur prior sed instans corru-
pi non potest, sed instans: quia non sunt multa instantia in eodem tempore. Quod
autem instans corrumpi non possit suadet, quia non potest corrumpi in se ipso eo quod
tunc est, nec etiam in alio instanti: nam illud autem esset immediatum instanti quod
corrumpitur quod non est concedendum, ut videbitur lib. 6. autem esset mediatum
quod etiam non potest, cum non interquavis duo instantia de huiusmodi temporis atque ad eum-
finita instantia, sequeretur idem instans durare per infinita instantia quod
est absurdum.

tex

Ad hanc in probationem dicitur esse instans ita corrumpi ut deponat esse in se ipso
per ultimum sui esse: nam in se ipso est, et immediate post non erit.

Ac vero neque, quod instans non possit esse unum tantum in toto tempore, probatur
primo, quia nullum continuum finitum habet unum tantum terminum quo claudatur
et terminetur, sed saltem duos, sed instans est huiusmodi temporis partes quae summi partem temporis
qua ex utraque parte sit finita: quia non est in tempore unum tantum instans.

tex

2. quia cum ea dicantur esse simul tempore quae sunt in eodem tempore instanti
si idem instans esset in toto tempore transacto quod modo est, sequeretur eorum quae
millesimo ab hinc anno gesta sunt esse simul tempore cum istis quae hodie sunt
quod est aperte falsum.

tex

Sed quid nam sit In hac posteriori probatione capitulum reputat Ales varias
antiquorum

de conversione
in conversione.

antiquorum sententia circa nam temporis. Alij n. tempus esse dixerunt calis conversione:
alij esse ipsum calum. alij demum (ut paulo inferius vult innuere) esse quocumque
motum, primam igitur opinionem impugnat Ales primam quia si conversionis
est tempus, cum quavis pars temporis sit tempus quavis pars conversionis est conversio
deinde si essent plures calis (ut reuera sunt) conversiones multorum calorum essent
multa tempora, proindeq; darentur multa tempora simul quod non vult concedendum
cetera perspicua sunt.

Quid sit tempus Cap. II.

Inuestigaturus deinceps Ales definitionem temporis docet initio huius cap.
tempus quidem non esse motum, non hinc esse sine motu nam tempus non cognoscitur a
nobis nisi cognito motu: ergo tempus sine motu. Consequenter ex eo vult nota quod
non aliunde vult posse provenire quod non cognoscatur tempus sine motu nisi quia
tempus non potest esse sine motu, antequam vult quod cum ipsi mente nihil agerent aut
hoc ipsum minime animaduerti mus nobis tempus praeterisse non vult, ut nec
ipsi quos fabula tradunt in Sardinia apud Heroas dormisse coniunxisse
cum ex perrecho fuerint superius tempus cum consequente unumq; fecisse
& medrum exemisisse eo quod ipsum non perceperint.

tex

Cum autem docuit tempus non esse sine motu, sed esse aliquid ipsius motus;
quod ut explicet admonet prius motum localem quod fit supra magnitudinem
comitari ipsam magnitudinem quo ad sui continuitate. Motus n. localis est
continuus quia magnitudo supra quam fit continua est, supposita continuitate
magnitudinis supra quam fit, ut etiam tempus est continuum supposita continuo-
tate motus ex quo resultat: quantum enim est motus tantum est tempus, quod ex eo
resultat.

tex

At qui Prius & Posterius. Docet prius & posterius i. et positio
reperi in magnitudine in motu non positio eo quod partes motus non habet
positionem cum sit quid prius successiuum, sed similitudo, vult, i. proportioe quo-
dam, & supposita priori et posteriori in partibus magnitudinis. Ita namque pars
motus dicitur motus prior, quae fit supra priorem partem magnitudinis. Ita vult pos-
terior quae per posteriorem. Similiter etiam prius & posterius sicut inueniuntur
in motu, sic et in tempore: vult igitur la n. dicitur prior pars temporis quae consummi-
tur in

consumitur in priori p. motu, et ea posterior quae in posteriori. Addit autem prius et posterior in motu esse idem subiecto cum ipso motu, re ipsa differre aut ipso esse in formalibus. //

Atqui tempus. In motu duobus modis spectari potest, uno quidem unoquidem ut est actus entis in potentia alio ut habet p. priorem ac posteriorem docet hinc nos habere notitiam temporis cum definita priori & posteriori motu p. motum ipsum distinguimus. Nam hinc demum tempus praefertur putamus cum prius & posterior in motu percipimus. Hinc autem percipimus in motu prius & posterioris quod apprehendimus duo mutata esse, quorum alterum est prius alio inter quae motum intercesse putamus. cum n. intellectus apprehendit duo instantia, quod nihil aliud quam apprehendere duo mutata esse quatenus unum durat prius quam aliud, hinc indicat durationem motus quae intercipitur inter illa esse tempus. Tempus n. est quod definitur & clauditur instanti unde colligitur quod percipimus ipsum nunc seu mutatum esse sub ratione durantis, et tamen est unum tantum, et tamen non ut prius, aut posterior in motu, nec saltem ut finem p. prioris & initium posterioris, hinc nos percipere tempus eo quod tempus est numerus motus per prius & posterioris, tempus est partes motus ut sunt numeratae ab alicuius sub ratione prioris & posterioris seu prius & posterioris durationis quam definitionem temporis latius postea declarabimus.

text

* Def. tempus.

Id ita est. ostendit hoc loco recte datum fuisse tempus esse numerum motus nam id quod iudicamus plus et minus in motu est eius numerus (num. n. solemus rerum multitudinem ac paucitatem diiudicare): sed tempore iudicamus plus ac minus in motu hoc est motu maiore & minore ut discernimus tempus igitur est numerus motus, quod autem numerus duplex, numerus scilicet quod res numeramus, & numeratus hoc est res ipsa quae numerantur, et rursus numerus numeratus duplex sit, unus qui terminatur in rebus re ipsa disiunctis, alter in rebus continuatis mente tamen separatis, tempus est numerus numeratus posteriori modo hoc est partes motus continuatae, ut ab alicuius numeratae sunt ac perscripta quo ad durationem. Deinceps docet non nulla ex quibus volunt interpretes colligi solutionem earum dubitationum quibus cap. superiori probatum fuit non esse

text

duplex numerus.

no ee

non eē spū quā nō ibidē solūmus. //

tex.

Responsio vltima
reſ. in cap. sup.

Epūs aut omne. Circa eam dubitatio nem quæ superiori cap. exci-
tata ē vtrum ſ. motu ſpōe ſit omniū iſtans, an v. multa, docet totum ſpōis
quod ſimul eē p̄ quod reſp̄ſa non ē aliud quam iſtans, partim eē idem
motu ſpōe, partim diuerſum, ē n. idem ſubio ſeu reſp̄ſo, cum quantitate
rei in qua inſaret: ē aut aliud atq; aliud ſi ſummabr ut ē duratio mdi
uſibilib; alterius, & alterius mutati eē, quo p̄ motus copulantur, docet
etiam ipſum nunc ut ē prius & poſterius motu ſpū eo quod ſi apreſendo
mus unum iſtans ut prius, & alterum ut poſterius iudicamus duratione
interiectam eē ſpū.

tex.

Patet etiam nunc. Docet iſtans ita eē affectum ad ſpū ut ſi ſpū nō
ſit, nec iſtans, & ſi iſtans non ſit nec ſpū. præterea iſtans copulare p̄ em
ſpōiſonam cum alio, eamq; ab alia deſtinguere, quod et cernere ē impoſſibile
reſp̄ſu lineæ. Hoc ſc̄ ē diſcrimen quod p̄m̄ hūm ē aliquid permanē, ac p̄inde
eo ſic uti poſſumus, ſanguam duobus, p̄rio p̄ et ſine ut nō labatur, at v. iſtans nō
ē aliquid nō ē aliquid permanē cum mobile continentur moueabr, quæ p̄ter
ſpū non ea rōe ē numerus, motusq; aliquid ſpōis idem permanē ſit p̄m̄ vnius
et ſini; alterius, ſed ea rōe p̄m̄ qua accepti; duobus iſtansibus notum interiecti
quo ad durationem motuſ. Docet et iſtans nō eē p̄ ſpōis, & integrant eſt
nec p̄m̄ lineæ, iſtans v. ut ē ſini; et ſini; ſpōis nō eē ſpū, ſed accidere ſpōi
tanguam ſtrum rei terminatæ ut aut numerat atq; ſa m̄ hūm actioneſ mome-
taneas eē num̄ ſeu meſuram earū externam. Tandem concludit ſpū eē nu-
merū motuſ p̄ prius poſteriusq; & continuū eē et cum ſit continuū meſur.

Deratione eorum quæ de ſpōe dicta

Sunt Cap. xij

Prædicta de ſpōis declarantur in primis hoc cap. non nulla ſpōis attributa. p̄m̄ eē præ-
dari minimū ſpū multitudiſ, nō aut magnitudiſ, eo quod ſpū ē num̄ numeratū
in quo p̄ dari minimū multitudiſ nō aut magnitudiſ. Secundum eē ſpū nō
dici

tardum aut veloc, sed longum aut breve multum aut paucum, nam qz e continuu
 dr longum aut breve, qz v. e m. dr multum aut paucum. Sum e spuz ee idem
 simul ubiq, i, ee idem spuz quo lores ubiq, suas mentiuntur adiones, partes aut tm
 poris preferam s. s. futuram diversas ee. 4. um e idem spuz iteru atque iteru
 redire poee ut astatem hmem s. ver poee similia redire. S. um e spuz no solu
 ee mensuram motus, sed etiam ad motum mensurari ut spore prius mensuramus
 motus orology efficiamus qz ut mtra horam conficant suu motum, deinde per motu
 orology iudicamus hnsaltam fuisse horam. est tamen hoc discrimen quod spuz
 metitur motum apriori, mensuratur v. amoti aposteriori, ut etiam num. metitur equos
 apriori, mensuratur v. et cognoscitur per ipsos equos aposteriori reddit aut roem
 etonum uno equo decies repetito, cognitus decem equis intelligimus missis ee
 denarium numerum, reddit aut roem cur motus s. spuz se inuicem metantur
 nam magnitudinem sequitur motus, motum v. sequitur spuz ea roe quod sunt quata
 e diuisibilis, nam motus localis e continuus supposita continuitate magnitudinis supra
 quait: spuz v. e continuu supposita continue motus ex quo resultat: q. sicut magni
 tudinem motu, et motum magnitudme metimur (nam si ambulatio multa e vna m
 longam dicimus ee s. ambulatioem rursus ee longam si via e longa sic etiam
 motum spore, et spuz motus metimur.

*

tex.

Sequitur alt pars. Sequitur alt pars cap. in qua Alis non nullis asser
 tio nibus declarat quod paulo motus s. res alia spore mensurentur s. in spore ee dicatur
 ad cuius intelligentiam sciendum e duplicem ee mensuram vnam permanentem et
 cubitum, alteram successiuam ut spuz. Sciendum e praeterea spuz (ut e Alis sen
 tentia, i. ac porse metiri motum quia in successione consistit: roe v. motus res alias quo
 tenus mobiles sunt.

1. a. assertio Sumo spuz metitur motu et moueri i, metitur motum quo ad
 suam nam et quo ad suam existentiam qz motus hui quo ad nam suam, hui etia
 quo ad existentiam in successione consistit.

2. a. assertio motum ee in spore no e aliud quam praedicti modo mensurari a tempore.

3. a. assertio reliqua oia amoti diuersa, quae in sunt gnatioi et corruptioni subiecta
 mensurantur a tempore, quo ad existentiam s. duratioem.

4. a. concl. res corruptionis expertes ut Deus qz Maximus, Angeli s. orbis ecclesie
 non sunt in spore, nec a spore mensurantur: nam quae in spore sunt s. ab ipso mensura
 tur, ab ipso etiam superantur, et patiuntur, sed res perpetuae et corruptionis expertes
 nec superantur a spore, qm duratioem reru perpetuaru spuz manet ee no ft, nec a

spore

tempore patiuntur quia sunt corruptionis expertes: quod nec in tempore sunt nec ab ipso
mensurantur.

Secunda assertio tempus non solum est mensura motus sed etiam quietis & si per accidens ratio
tempus mensura quietis cuius est privatio nam quod quies in tempore sic cum tempore mensuratur ab ipso.

Proposita assertio Non entia quae nec sunt nec fiunt nec esse possunt ut hominem esse sapi-
dem, et similia in tempore non sunt nec ab ipso mensurantur, nam tempus solum est mensura motus
per se & quietis per accidens. Haec autem nec moueri possunt nec quiescere.

Comentatio de ipso nunc Cap. 13um

Hoc cap. declarat imprimis significationes horum vocabulorum nunc olim iam,
de ipsius causae corrup-
tionem quia est causa
tatio nisi est muta-
tio nem cum corruptio-
nis.

nuper, quondam, subito. Deinde docet quare tempus dicatur esse magis causa corruptionis quam
generacionis ratio videlicet quod res non generantur nisi ab aliqua causa efficiente, unum autem corru-
ptio si etiam a nullo principio externo ad interitum impellitur unde fit ut generatio causa
efficientis ascribatur, corruptio vero cum ipso tempore. Verum cum ipsa corruptio non fiat a
tempore sed ab aliquo principio, et proinde atque generatio concludit. An tempus nec
generacionis, nec corruptionis causa esse: quamquam haec mutationes in tempore fieri soleant

Quod mutatio fiat in tempore.

Caput 14um

Huius cap. duae sunt partes, in priori probatur Alibi motus esse in tempore quod duode-
cimo cap. in cap. in 2^a assertione docuerat, in posteriori vero 3° explicat quod per accidens ad tempus
Prima est positio ne tempus esse ~~in~~ sublatu. 2^a cur tempus dicatur esse in rebus cur etiam in terra
mari & calce. 3^a sit ne tempus numerus cuiusvis motus. Prius autem 2^a gestioni occurrit dicitur
tempus quia est mensura motus esse quendam eius affectum quare cum in rebus mobilibus re-
peritur ~~tempus~~ consequens est ut in eisdem tempus esse dicatur ut mensura in suis mensuratis. qua-
quam non omnia moueantur sed aliqua interdum quiescant in eis in semper dicitur esse tempus
quia tempus non semper est mensura motus, sed etiam quietis. Ad id ^{am} respondet ~~in~~ ad
sublatu fieri non potest ut tempus remaneat nisi forte ~~in~~ materiali quo ad motum in quo
fundatur. nam ablatu eo quod potest numerari tollitur numerabile: nihil enim dicitur numero-
bile nisi comparatione eius quod potest numerare at sublatu numerabili tollitur
numerus numeratus qui non est aliud quam numerabile ipsum; quod si nihil est aliud quod
possit numerare partes motus secundum prius et posterius nisi autem eo sublatu tollitur
tempus, et non manet nisi forte quo ad materiale. Poterit enim manere motus, et prius
ac posterius in motu, quae ut sunt ab alio numerabilia sunt tempus. Ad 3^{am} denique
respondet solum motum primi mobilis numeratum secundum prius et posterius esse
tempus

Non dabitur tempus definitum
ab alio alio sublatu.

tempus quo metimur ceteros motus. Nam primum in quocumque genere est mensura ceterorum
 eundem generis praesertim cum est uniforme ac manifestissimum. Sed motus primus mobilis
 est primus omnium motuum et sibi uniformis & equabilis omnium quod notissimus: quod ipse me-
 triri debemus ceteros motus in eo & ipsum tempus, ac prout partes eius ut numerate
 secundum prius & posterius sunt tempus.

Sit ne tempus recte definitum ab Ale'

9° Prima

Non videtur Avem recte definiisse tempus primum quia tempus & numerus sunt
 duae quaedam species quantitatis diuisae ut constat non potest igitur tempus defini per nu-
 merum ut Ales fecit. //

Deinde aut per numerum motus intelligitur collectio unitatum quae in partibus motus
 est, aut ipsa partes motus in quibus est. Haec unitatum collectio non potest aut dici primum
 cum tempus sit ens reale, earum collectio sit aliquid reus, nec item secundum quod per illas
 idem ens sunt atque motus tempus videtur amotum designatur: igitur non recte dictum est in def.
 tempus esse numerum motus. //

3° non minus equabiles seu regulares sunt motus reliquorum orbium ut solis &
 luna, ceterorumque quam motus primi mobilis: quod tempus non magis est numerus motus
 primi mobilis quam orbis luna aut solis sicut videtur aut Ales cap. 1. Sunt libri tex. 8°
 in ea qua de natura cuiusque rei suscipitur disputatio genus primum querendum est ideo
 in hac quaestione ita progrediemur ut imprimis ad quodnam praedicamentum tempus
 spectet, et quo modo designatur exploremus. Deinde de definitio definitione quod tempus
 quam Avem tradidit dicamus: 3° sit ne unum num, an plura tempora ostendamus, quod
 attinet ad primum animadvertendum ex Caetano prima p. 9. 10 art. ultimo
 & Capreolo in 2° dist. 2° q. 2°, tempus duobus modis expectari potest, uno ut est
 duratio motus absolute accepta, altera ut est duratio motus finita certa, et nobis
 nota ut seculum annus mensis hora, &c. //

His positis sit haec prima conclusio. Tempus priori modo consideratum est vera quanti-
 tatis species, qua quidem ita probatur. Tempus sic sumptum est ens reale per se extensum
 atque continuu: est igitur vera species quantitatis, prior pars antecedentis ex eo patet
 quod omnis motus circumscripta quantum a presentione intellectus habet suam duratio-
 nem. Sed tempus est duratio motus: quod tempus est ens reale. Secunda praeterquam quod assertae
 ab Ales.

1^a conclusio.

ubi Al^o Soc lib. cap. id. tex. q^o p^obr^o etiam q^o s^oep^o extensum per accidens maxime
 id haberet quia e^o extensum extentione motus cuius e^o duratio; at hoc e^o falsum q^o sp^o
 e^o extensum p^o se; minor p^obr^o q^o s^oep^o motus sunt inaequales & sp^ora equalia ut patet si
 duo mobilia summantur quorum alterum una hora per certum aliquod spatium moueatur
 alterum e^o eodem tempore duplum percurrat, tunc n^o motus erunt inaequales cum sint facti forma-
 qualia sp^oria (quantum n^o e^o spatium tantus e^o motus ut colligitur ex Al^o et pluribus alijs
 hoc lib. cap. 14° text. 129) sp^ori^o v^o erit aequale ut patet, s^oep^o etiam contra sp^ora sunt
 inaequalia & motus aequales ut si idem o^o spatium ad duobus mobilibus ab altero quidem o^o
 hora, ab altero v^o duobus percurratur cum q^o ut ex duobus patet, in eodem sp^ona sit extensio
 sp^ori^o cum magna e^o extensio motus, & contra s^oep^o magna sit extensio sp^ori^o cum parua e^o
 extensio motus sit ut alia sit extensio sp^ori^o, alia motus, ac proinde sp^ori^o n^o sit extensum
 extentione motus, sed sua propria speculati. 3^a pars eiusdem antecedentis ex eo p^o quia
 partes sp^ori^o copulantur instanti ut peculiari t^o communi ut s^oep^o Ar^o hoc lib. afferunt q^o
 sp^ori^o e^o continuu.

Poterit aut^o sp^ori^o in hac acceptione ita defini. Sp^ori^o e^o quantitas continua successiva cuius
 partes copulantur instanti; instans v^o e^o duratio indiuisibilis mutata e^o quo p^o motus copulatur.

Quod si petas sit ne sp^ori^o hoc modo spectatum species infima, respondendum e^o affirmatiue.
 quamuis n^o motus specie distinguantur, cum in motuum durationes eiusdem speciei e^o sint e^o
 quem admodum licet homo iux, ac Cygnus specie differant, in candores eiusdem sunt spe-
 infima, idem d^o de continuitate e^o n^o sic species infima.

Verum contra hanc conclusionem obijciat. Sp^ori^o e^o quantitas per accidens, ut Ar^o n^o solum affirmat
 2° lib. metaphisicis cap. 13°. sed etiam ex eo probat^o quia ideo e^o quantum & continuu quod mo-
 tus sit quantitas & continuu; 2° n^o e^o quantum p^o se, quare nec vera species quantitat^o.

Ad hanc obijctionem d^o e^o duobus modis Al^o accepisse, eo loco quantum per accidens,
 vno modo proprie pro eo nimiru quod non extentione sibi interno, sed aliena extensum d^o.
 quo pat^o candor d^o tanta extentione n^o quantitas e^o superficies cui inhaeret. Al^o improprie
 pro eo nimiru cuius extensio requirit a priori extentione alterius, quo pat^o dicere possumus
 superficiem ~~et~~ corpus e^o quantitas per accidens, eo quod superficies requirit continuitate linee
 & corpus continuitatem superficiem. Cum q^o Al^o ait sp^ori^o e^o quantitas per accidens, s^o propter
 quantitatem motus non priori sed posteriori modo id accipiendum e^o. Eorum extensio sp^ori^o
 ut existat in rerum n^o requirit a priori extentione motus cuius duratio. //

2^a Concl^o
 disting. ex n^o rei

Secunda Concl^o. sp^ori^o priori modo acceptum, seu pro duratio^o cuius q^o motus e^o idem recipi-
 cum motu cuius e^o duratio distinguunt v^o ab eo forma l^o. hanc conclusionem afferunt Al^o
 cap. undecimo huius lib. text^o ut ibidem explicabimus. Prior in eius part^o probat^o
 p^o 1°.

fr. 1° eisdem rebus quibus lib. 3° cap. 3. q. 2^a probavimus motum no desin qui respicit a suo ho. Posterior v^o pbr qd ea quo specie differunt, salt em firmali desin guntur, at spuz ut patet ex prima assertione. amotu specie differt. q' spuz amotu formalr desinquit. //

3^a assertio spuz posteriori modo spectatum non e vera quantitat' species. Sae faale pbr qm duratio motus certa e nobis nota, quada m exp^o no e ens reale, nulla n duratio motus certa ee pt e nobis nota, nisi sit aio apprehensa id aut quod pendet ex aprehentioe anni non e ea ex parte ens reale; q' spuz quatenus spectatur ut duratio motus finita certa e nobis nota non e vera quantitat' species. //

Quod attinet ad 2^{am} Luyus q. 1° partem animadvertendum e spuz posteriori m. considera firm cubus ad huc mod' spectari pce, aut enim spectatur in quocumq' motu aut in eo fm qui cum nobisimus e primus e regularissimus qualis e motus solius primi mobilis. // ut qm durationes ego hie motus absolute: neq' enim prout e duratio finita ac certa cuiusvis motus: sed prout e duratio solius motus primi mobilis, finita certa seu ab aio perscripta: desin ut aut spuz ita sumptum potius quam alio modo spectari, qm spore ita accepto uti solent ut mensura nobilissima cum nobisimus actionum, id enim quod primitum e in quoquo que gnt e mensura reliquorum ut Ar^o docuit cap^o ultimo Luyus lib. text 133, quare cum spuz quod e duratio motus primi mobilis sit primu atq' adeo nobilissimu efficiat ut spuz quod in motu primi mobilis cernitur sit mensura i. ac nobilissima omi nobisimus actionum, e reliquarum qua in spore continentur. // duratio imb. e mensura internant e panis cubus: sic bsa.

Tempus pt ee mensura motus p auo medationem ut qm durationes ego lent. repetitionem ut mensur e anni.

Est igr spuz ut ab Ale hoc loco usurpatur numerus motus primi mobilis secundum priq' e posterius, hoc e e motus numeratus, e perscriptus ab intellectu. Secundu prius e posterius e, quo ad p^o durationis eius, seu ut planius dicamus: e duratio motus primi mobilis finita e ab aio perscripta, ut annus mensis dies & c. Dies n e duratio unius conversionis qua primum mobile semel ab oriente per occidentem rursus in orientem vertitur, e mensis tempus imaginarium e duratio huius conversionis e sic de ceteris. Ex dicitur patet recte traditam ab Ale. Def: spory.

3^a concl^o ut cubus panis e panis cubus: sic bsa. Def: spory.

Quod attinet ad 3um quod proposuimus explicandum sit ne s. unu an plura num. tem pvo: dm e s. sermo sit de tempore prout e duratio cuiusvis motus absolute quomodo e species quantitat' dari respicit multa spory individua simul existentia qd quid em dur multi simul motus existentes. At v^o si loquamur de tempore ab Ale definitum unu fm ee individuu spory durationem s. motus primi mobilis, quo loco noie primi mobilis intelligendum e illud quod mouetur motu cum velocissimo simplicissimo, regularissimo, i^o atq' cum notissimo, qua propter id quod egregie notavit Druy p. 1. q. 9. 66, art 4. si aliquis alius orbis caelestis modo fieret, qui ceteros oes, qui nunc mouentur suo complexu contineret in motu eius ee ponendum, illud spory individuu quod Ar^o suo definitioe explicauit ex p^o Ar^o tantu dar unum num' spuz ab Ale definitum. //

Def: diei, anni & c. Tempus imaginarium n e huiusmodi sed datur huiusmodi imaginaria n huiusmodi positivum. n huiusmodi positivum. n huiusmodi positivum. Duratio peculiaris motus e eius intrinseca

Reliqua e